

Uit de vogelbladen

Een duik in de tijdschriften

Samengevat door Paul Keuning

Een identificatiecatalogus in je broekzak

Nuttige apps voor natuurliefhebbers, ditmaal niet alleen over vogels maar ook over beestjes en planten. Deze bespreking werd samengesteld door Victor Eggenhuizen van de Vogel- en Natuurwacht Flevoland en is met zijn toestemming overgenomen uit De Grauwe Gans jrg. 34(1) maart 2018. Startpunt bij deze beschrijving zijn de gratis apps die Victor zelf ook gebruikt. Maar met alle apps die Victor op zijn telefoon heeft staan zou je een heel tijdschrift kunnen vullen. Daarom in dit eerste stuk twee apps die je kunnen helpen bij het identificeren van insecten en vogels.

Obsidentify

Deze app is ontwikkeld door de website Waarneming.nl. Bij nader inzien is het meer een familie van apps, want na de lancering van de eerste versie zijn er inmiddels vier versies voor diverse soortgroepen verschenen en nog zijn die niet allemaal volledig. Er zijn nu aparte apps voor a) insecten: dag- en nachtvlinders, libellen, wantsen en lieveheersbeestjes; b) planten; c) vogels; en d) Papilionidae over de vlindercollectie van het natuurmuseum Naturalis.

Via het forum begreep ik dat ze er bij Waarneming.nl naar streven om dit jaar voor alle soortgroepen voldoende foto's via Waarneming.nl in te voeren, om de app compleet te maken.

De app werkt als volgt. Je komt bijvoorbeeld in het veld een lieveheersbeestje tegen, zonder te weten welke soort het precies is. Je opent de app en maakt een duidelijke foto van dit kevertje. Vervolgens druk je

op de knop ID en de app start met het herkennen van de soort. Op basis van de foto kan het zijn dat de app verschillende resultaten geeft. Herkent de app de soort niet goed, dan krijg je een pop-up in beeld, waarmee je de herkenning kunt verbeteren. Klik je deze pop-up weg, dan verschijnen er een aantal soorten onder de foto. Het rondje ervoor laat zien met welke waarschijnlijkheid het gaat om de betreffende soort. Wanneer het volgens de app 100 % zeker is dat het om een bepaalde soort gaat, zal je een volledig groen rondje zien bij alleen die ene soort. In het scherm met de identificatie kan je vervolgens klikken op diverse bronnen om meer informatie te vinden over de soort die je hebt geselecteerd. Ook kan je ervoor kiezen deze soort door middel van een koppeling met de invoerapp (-> ObsMapp) van 'Waarneming.nl', daar meteen in te voeren.

De recensent van deze app stelt dat hij erg goed werkt bij de herkenning van insecten, wel met wisselende resultaten. Want de techniek achter deze app is, zoals dat zo mooi heet, zelflerend. Dit betekent dat op basis van alle ingevoerde foto's in Waarneming.nl de app zelf beoordeelt welke soort jij net digitaal hebt vastgelegd. Van zeldzame soorten staan er over het algemeen minder foto's op Waarneming.nl, dus krijgt de app moeite met de herkenning. Het zwart lieveheersbeestje is zeldzamer dan de roomgeklepte soortgenoot. Het roomvlek lieveheersbeestje krijgt daarom eerder een groen rondje bij zijn afbeelding, dan het zwarte kevertje. Hierdoor is een nieuwe soort voor

Nederland via deze app ook niet te determineren. Gebruik daarom de uitkomst van deze herkenning app als startpunt, een extra bevestiging via andere determinatiebronnen blijft noodzakelijk, zeker bij de zeldzame soorten.

Voor Android is deze app nu al beschikbaar, maar er wordt hard gewerkt aan de versie voor Apple.

Merlin

De Merlinapp is er zowel voor Android als voor Apple en is dus voor veel smartphonegebruikers toegankelijk. De Merlinapp is ontwikkeld door de Cornell University en de thuisbasis van deze app ligt in de V.S. De app is alleen bedoeld voor het determineren van vogels en vooralsnog alleen van bepaalde gebieden: Europa, Noord-Amerika en een aantal landen in Midden- en Zuid-Amerika. De app kun je op twee verschillende manieren gebruiken, door middel van een vogelfoto kan je achter de soort komen, of je kan gebruik maken van een simpele sleutel.

Bij gebruik van de sleutel word je door het beantwoorden van vijf vragen naar een determinatie geleid. Eerst wordt gevraagd op welke plek en op welke datum je de vogel hebt gezien. De volgende vraag is: Welke grootte heeft de vogel? Daarna krijg je een overzicht van kleuren te zien, waarbij je maximaal drie kleuren kan kiezen voor de hoofdkleur van de vogel. De laatste vraag gaat over wat de vogel aan het doen was. Vervolgens gaat de app op basis van jouw antwoorden bekijken welke soort het beste bij jouw antwoorden past. De soorten die overeenkomen worden onder elkaar

getoond, je kunt dus meerdere foto's bekijken. Ook kan je detailinformatie opzoeken en het geluid beluisteren van de soort. Deze app is goed te gebruiken als controlemiddel bij je identificatie. De ID's van soorten die veel overeenkomst vertonen worden bij elkaar gepresenteerd, waarna je aan de hand van beschrijving en geluid kunt gaan elimineren. Vogelherkenning via de Merlinapp werkt ongeveer hetzelfde als bij de

apps van Obsidentify. Merlin leidt eerder en zekerder tot een betrouwbare uitkomst, omdat het kan putten uit meer informatie, info die bovendien uit meerdere gebieden afkomstig is. Dat maakt het ook makkelijk om Amerikaanse dwaalgasten te identificeren. Verder is deze app ook goed bruikbaar buiten Europa. Ik was onder de indruk van de vlotte en juiste identificatie aan de hand van een foto van een Amerikaanse smient en

vervolgens van een taiga rietgans. De website van Cornell University meldt dat er plannen zijn voor het toevoegen van nog meer vogelsoorten aan deze app. Van iedere tot de app toegelaten soort zijn minstens 500 foto's nodig. Er zijn nog soorten uit verschillende werelddelen, die op het verlanglijstje staan. Werk aan de winkel dus, toch is het al een zeer bruikbaar hulpmiddel, dat boven verwachting presteert.

Wat was er nog meer interessant in de vogelbladen?

De Dompfoorn jrg. 53(1) maart 2018. *Tijdschrift van Natuur- en Vogelwacht 'De Vijftheerenlanden'*

Telwerk: Polder Autena is geïnventariseerd. Hans Evers trof onder de 35 vogelsoorten leuke waarnemingen, waaronder boomklever en grote lijster.

Dutch Birding jrg. 40(2) 2018. *Tijdschrift over palearctische vogels.*

R. van Bemmelen et al. 'Hybrid Northern Shoveler x Blue-winged Teal on Schiermonnikoog'. M. I. Habib et al. 'Breeding behaviour of Desert Owl in Egypt'. G.J. Oreeel 'Kuifaalscholver van West-Mediterrane fylogroep in Nederland nov. 2007'. R.L. Flood & A.C. Williams. 'Black-capped Petrel off Agadir, Morocco in March 2013'.

De Kieft jrg. 11(2) juni 2018.

Vogelbeschermingswacht Zaanstreek. Jubileumnummer, want op 15 april 2018 bestond de vogelwacht 75 jaar. Het verenigingsorgaan heette eerst Wiek en Sneb, daarna verscheen De Grutter en nu dus al 11 jaar De Kieft. Op de Zaanse Schans werd daarom feest gevierd. Sovon, SBB, Vogelbescherming Nederland en Landschap Noord-Holland presenteerden zich en Ruben Smit gaf in een boeiende lezing alvast een beeld van zijn nieuwste film: de Waddenzee. Co van Dijk en Ed Staats portretteren de 'Langeafstandsvliegers', respectievelijk de kleinste en de kleine jager. Met broedgebieden op de toendra's van Noorwegen/Zweden trekken die soorten in de winter naar Zuidelijk Afrika en soms zelfs naar de Falklandeilanden.

Fred Eerenberg met de 'Meerkoet', een doodgewone moerasvogel, die daarom gauw over het hoofd wordt gezien. Ed Staats 'Broedseizoen oeverwaluw in mineur?' Het broedseizoen 2018 kent een trage start. Peter Mol 'Een echte zomervogel: de gierzwaluw'. De auteur is adviseur natuurbeheer. Tellingen van de gierzwaluw worden tijdens het broedseizoen gedaan op vier momenten vanaf een hoog standpunt. In Naarden worden zo ook vanaf de kerktoren op vier avonden alle rondcirkelende gierzwaluwen geteld. A. de Jong met de 'IJsvogelstand krijgt geweldige klap'. Jelle Harder beaamt een afname van 75 à 80 % in Gooi- en Vechtstreek.

De Kruisbek jrg. 61(3) april 2018. *Vogelwacht Utrecht.*

Jan van der Winden 'Broedvogels van de Tienhovense Plassen', een beschrijving van de omvorming van een laagveen plassengebied naar een moerasbos. De vogels van 40 jaar geleden: zwarte stern, grote karekiet, waterral en diverse reigersoorten, waaronder veel broedparen van het woudaapje, hebben plaats gemaakt voor grauwe gans, zwartkop, bosuil, havik en grote bonte specht. Met rasters worden de rietkragen beschermd tegen ganzenvraat. Daardoor krijgt de grote karekiet weer een kans. Hans van Zummeren beschrijft de waarneming van een roodkeelpieper in de Westbroekse Zodden.

Limosa jrg. 90(3) 2017. R. Fijn, M. Leopold & S. Dirksen

'Een onverwachte concentratie van

Zwarte Zee-eenden in de Hollandse kustzone in een gebied met hoge dichtheden van geschikte schelpdieren.' De gebruikelijke foerageergebieden van de zwarte zee-eend lagen langs de kust van Noord-Holland en boven de Waddeneilanden, waar ze o.a. op halfgeknotte strandschelpen visten. Deze schelpensoort is sterk afgenomen, het foerageergebied van deze zee-eend is daardoor opgeschoven naar het noorden. Verwonderlijk dat er de afgelopen jaren toch tienduizenden zwarte zee-eenden voor de kust gesignaleerd zijn van Texel, Ameland en bij Camperduin. Dit vroeg om onderzoek. Met telgegevens van zeetrek en tellingen vanuit het vliegtuig zijn de concentraties in kaart gebracht. Door schelpdierbemonstering kwam men erachter, dat er zich voor de kust van Camperduin en ten noorden van Ameland concentraties van de eetbare schelpensoort *Spisula* ophielden. Daarnaast is rust een belangrijke voorwaarde, waar de kust voor Camperduin aan voldoet. Freek Nijland & Arend Timmerman met 'Terreinkeuze van pleisterende watersnippen op vochtige graslanden tijdens voor- en najaarstrek.' Watersnippen houden van nat: plas-dras situaties hebben de voorkeur en dan ook nog landjes met reliëf, zoals karrensporen en hoopjes schoonsel afkomstig uit sloten. André van Kleunen geeft samen met andere Sovon-medewerkers een uitgebreide toelichting op de 'Rode en Oranje Lijst voor doortrekkende en overwinterende vogels in Nederland'.

De Tringiaan jrg. 41(1) maart 2018.

VWG Schagen en omstreken

Uit het jaarverslag: Oeverzwaluwen hebben gebroed op twee plaatsen, o.a. in de zandhopen bij een nieuwbouwproject. Die hopen zijn met rust gelaten. De huis- en de boerenzwaluwen zijn geteld en het zijn er weer iets meer dan vorig jaar. F. Vloemans 'Noordse stormvogel', onderzoek naar de maaginhoud, maakt duidelijk dat de hoeveelheid plastic een graadmeter is voor de plasticvervuiling in zee. F. Vloemans 'Het jaar van de huiszwaluw', verslag van de lokale tellingen: met 684 broedparen een recordaantal!

Het Vogeljaar jrg. 66(2) april-juni 2018.

Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming.

Marcel Boer. In de serie de

Nederlandse vogelfamilies zijn ditmaal

de ooievaars, reigers en zwanen aan de beurt. Henk van der Kooij 'Jacht op Kolganzen met halsringen'. Weleens een kolgans gezien met een zwart gekleurde halsring? Natuurlijk ben je dan benieuwd naar wanneer geringd en waar. De auteur beperkt zich hier tot de in Lienden (Betuwe) van half februari 2017 tot eind maart gesignaleerde ganzen, die in het buitenland geringd waren. Het spreekt tot de verbeelding dat sommige ganzen hier in de polder een paar dagen later honderden kilometers verderop aan de Elbe werden waargenomen, terwijl ze geringd waren vlakbij Nova Zembla. Ruud Costers 'Een blik op de avifauna van Goa' [India], tropisch vogelen in een paradijselijke omgeving. Bij de korte mededelingen onder de titel 'De zwartste veren' een interessante studie van biologen uit de V.S. naar de

kleurabsorberende veren van de paradijsvogels. NRC Handelsblad 15-02-2018 'Drones kunnen beter vogels tellen dan vogelaars met verrekijkers'.

't Zwaalfje jrg. 7(1) nov. 2018. *VWG Berkelland.*

Marina Stap 'De middelste bonte specht', twaalf territoria rondom Haaksbergen, wekten mijn nieuwsgierigheid. Deze vogelsoort die van oude bosgebieden houdt, was tot het jaar 2000? een zeldzaamheid in ons land. Nu zijn ze present met vele honderden broedparen en niet alleen in het oosten. In een speciale bijlage worden de broedresultaten gepresenteerd van zwaluwen, uilen en de weide- en zangvogels in Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo over het jaar 2017.

